Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

19 martie 2020*

[Text îndreptat prin Ordonanța din 14 mai 2020]

„Trimitere preliminară – Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 – Servicii publice de transport feroviar și rutier de călători – Articolul 8 – Regim tranzitoriu – Articolul 8 alineatul (3) – Expirarea contractelor de servicii publice – Calculul duratei maxime a contractelor stabilite la 30 de ani – Determinarea datei de la care începe să curgă durata maximă de 30 de ani”

În cauza C-45/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 A Coruña (Tribunalul de Contencios Administrativ nr. 2 din A Coruña, Spania), prin decizia din 12 decembrie 2018, primită de Curte la 24 ianuarie 2019, în procedura

Compañía de Tranvías de La Coruña SA

împotriva

Ayuntamiento de A Coruña,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul I. Jarukaitis, președinte de cameră, și domnii E. Juhász (raportor) și C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Compañía de Tranvías de La Coruña SA, de D. Rodríguez Siaba, procurador, de A. M. Platas Casteleiro și de J. Monrabà Bagan, abogados;

– [Astfel cum a fost îndreptat prin Ordonanța din 14 mai 2020] pentru Ayuntamiento de A Coruña, de M. J. Macías Mourelle, letrada;

– pentru guvernul francez, de P. Dodeller și de E. de Moustier, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: spaniola.

– pentru Comisia Europeană, de W. Mölls, de G. Gattinara și de J. Rius, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 8 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și (CEE) nr. 1107/70 ale Consiliului (JO 2007, L 315, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Compañía de Tranvías de La Coruña SA (denumită în continuare „Compañía de Tranvías”), pe de o parte, și Ayuntamiento de A Coruña (consiliul municipal din A Coruña, Spania) (denumit în continuare „municipalitatea A Coruña”), pe de altă parte, în legătură cu un contract de transport public atribuit direct Compañía de Tranvías.

Cadrul juridic

3 Considerentul (31) al Regulamentului nr. 1370/2007 are următorul cuprins:

„Dat fiind faptul că autoritățile competente și operatorii de serviciu public au nevoie de timp pentru a se adapta la dispozițiile prezentului regulament, ar trebui să fie prevăzute dispoziții tranzitorii. În vederea atribuirii treptate a contractelor de servicii publice în conformitate cu prezentul regulament, statele membre ar trebui să transmită Comisiei [Europene] un raport privind progresele înregistrate, în termen de șase luni de la încheierea primei jumătăți a perioadei de tranziție. Comisia poate propune măsuri corespunzătoare pe baza acestor rapoarte.”

4 Articolul 5 alineatul (1) prima teză din acest regulament dispune că contactele de servicii publice se atribuie în conformitate cu normele stabilite prin același regulament.

5 Articolul 8 din regulamentul menționat, intitulat „Tranziția”, prevede:

„(1) Contractele de servicii publice se atribuie în conformitate cu normele stabilite prin prezentul regulament. Cu toate acestea, contractele de servicii sau contractele de servicii publice, astfel cum sunt acestea definite în Directiva [2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale (JO 2004, L 134, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 3)] sau [în Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO 2004, L 134, p. 114, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 116)], pentru servicii publice de transport de călători cu autobuzul sau tramvaiul, se atribuie în conformitate cu procedurile prevăzute în temeiul respectivelor directive, în cazul în care astfel de contracte nu iau forma contractelor de concesiune de servicii, astfel cum sunt definite în directivele în cauză. Dispozițiile alineatelor (2)-(4) din prezentul articol nu se aplică în cazul în care contractele urmează să fie atribuite în conformitate cu Directiva [2004/17] sau [2004/18].

(2) Fără a aduce atingere alineatului (3), atribuirea de contracte de servicii publice feroviare și rutiere respectă articolul 5 începând cu 3 decembrie 2019. În această perioadă de tranziție, statele membre trebuie să ia măsuri pentru a se conforma treptat dispozițiilor articolului 5, cu scopul de a evita eventuale probleme structurale grave legate, în special, de capacitatea de transport.

În termen de șase luni de la încheierea primei jumătăți a perioadei de tranziție, statele membre transmit Comisiei un raport privind progresele înregistrate, care subliniază punerea în aplicare a oricărei atribuiri treptate de contracte de servicii publice în conformitate cu articolul 5. Pe baza rapoartelor statelor membre, Comisia poate propune măsuri corespunzătoare adresate statelor membre.

(3) În vederea aplicării alineatului (2), nu se ține seama de contractele de servicii publice atribuite în conformitate cu dreptul [Uniunii] și cu dreptul intern:

(a) înainte de 26 iulie 2000 pe baza unei proceduri competitive echitabile de atribuire;

(b) înainte de 26 iulie 2000 pe baza unei proceduri, alta decât o procedură competitivă echitabilă de atribuire;

(c) după 26 iulie 2000 și înainte de 3 decembrie 2009, pe baza unei proceduri competitive echitabile de atribuire;

(d) după 26 iulie 2000 și înainte de 3 decembrie 2009, pe baza unei proceduri, alta decât o procedură competitivă echitabilă de atribuire.

Contractele menționate la litera (a) pot continua până la expirare. Contractele menționate la literele (b) și (c) pot continua până la expirare, dar nu mai mult de 30 de ani. Contractele menționate la litera (d) pot continua până la expirare, cu condiția să fie încheiate pe termen limitat, comparabil cu duratele menționate la articolul 4.

Contractele de servicii publice pot continua până la expirare, în cazul în care rezilierea lor ar produce consecințe juridice sau economice disproporționate și cu condiția ca Comisia să își fi dat acordul.

[…]”

6 În temeiul articolului 12 din Regulamentul nr. 1370/2007, acesta a intrat în vigoare la 3 decembrie 2009.

7 Regulamentul nr. 1370/2007 a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2016/2338 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2016 (JO 2016, L 354, p. 22), care a intrat în vigoare la 24 decembrie 2017. În raport cu situația de fapt din litigiul principal, litigiului i se aplică Regulamentul nr. 1370/2007, în versiunea anterioară modificării sale prin Regulamentul 2016/2338.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

8 La 1 decembrie 1986, municipalitatea A Coruña a aprobat încheierea unui contract cu Compañía de Tranvías, care este o întreprindere ce furnizează servicii de transport de călători, pentru a unifica într-o singură concesiune toate liniile de transport urban a căror titulară era. Acest contract, care stipula data de 31 decembrie 2024 drept dată scadentă unică pentru toate serviciile în cauză, a fost semnat de Compañía de Tranvías și de municipalitatea A Coruña la 6 februarie 1987. La 5 iulie 1996, aceleași părți au încheiat un alt contract pentru a include în contractul respectiv un nou serviciu de transport în comun cu tramvaiul, având aceeași dată scadentă.

9 La 18 octombrie 2016, municipalitatea A Coruña a adresat Compañía de Tranvías o scrisoare prin care arăta că, în conformitate cu Regulamentul nr. 1370/2007, stingerea concesiunii urma să se producă de drept la expirarea unei perioade de 30 de ani de la acordarea sa. La 2 noiembrie 2016, Compañía de Tranvías a formulat observații cu privire la această scrisoare, în care a arătat în special că, potrivit principiilor securității juridice și egalității, durata maximă de 30 de ani stabilită la articolul 8 din

Regulamentul nr. 1370/2007 nu trebuia calculată începând de la data atribuirii contractului în discuție în litigiul principal, ci începând cu 3 decembrie 2009, data intrării în vigoare a acestui regulament, sau începând cu 26 iulie 2000, data obiectivă prevăzută la articolul 8 menționat.

10 Cu titlu subsidiar, Compañía de Tranvías a arătat că, dacă s-ar considera că durata maximă de 30 de ani curge de la atribuirea contractului în discuție în litigiul principal, modificarea adusă acestui contract în anul 1996 ar echivala cu o nouă atribuire, astfel că durata acestuia s-ar prelungi până în anul 2026. Tot cu titlu subsidiar, Compañía de Tranvías a susținut că această ipoteză ar putea intra sub incidența articolului 8 alineatul (3) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1370/2007.

11 La 30 noiembrie 2016, municipalitatea A Coruña a decis să mențină concesiunea pentru o durată maximă de doi ani, în aplicarea articolului 5 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1370/2007, și să consulte Comisia în legătură cu propunerea Compañía de Tranvías privind aplicarea excepției prevăzute la articolul 8 alineatul (3) din regulamentul menționat, pentru a extinde durata concesiunii până la data expirării sale.

12 În urma respingerii, la 2 iunie 2017, de către municipalitatea A Coruña, a recursului său administrativ grațios îndreptat împotriva acestei decizii, Compañía de Tranvías a sesizat instanța de trimitere cu o acțiune în contencios administrativ îndreptată împotriva aceleiași decizii.

13 Apreciind că soluționarea litigiului cu care a fost sesizat necesită interpretarea articolului 8 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1370/2007, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 A Coruña (Tribunalul de Contencios Administrativ nr. 2 din A Coruña, Spania) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Având în vedere articolul 8 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul [nr. 1370/2007], termenul maxim de 30 de ani pe care pot fi încheiate contractele menționat în acesta începe să curgă: a) de la momentul atribuirii contractului sau al formalizării acestuia, b) de la momentul intrării în vigoare a dispoziției menționate, c) din data zilei care urmează expirării perioadei de tranziție prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din regulamentul respectiv (3 decembrie 2019) sau d) de la orice altă dată, stabilită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene?”

Cu privire la întrebarea preliminară

14 Potrivit unei jurisprudențe constante, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cea a principiului egalității că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie în mod normal să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama nu doar de termenii acesteia, ci și de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (Hotărârea din 23 mai 2019, WB, C-658/17, EU:C:2019:444, punctul 50 și jurisprudența citată).

15 Conform articolului 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul nr. 1370/2007, contractele menționate la literele (b) și (c) ale alineatului (3) primul paragraf al articolului 8 din acest regulament „pot continua până la expirare, dar nu mai mult de 30 de ani”.

16 În speță, este cert că contractul în discuție în litigiul principal, întrucât a fost atribuit „înainte de 26 iulie 2000 pe baza unei proceduri, alta decât o procedură competitivă echitabilă de atribuire”, intră sub incidența acestei litere (b).

17 Municipalitatea A Coruña arată că, potrivit interpretării literale a articolului 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul nr. 1370/2007, durata care nu poate depăși 30 de ani este durata fiecăruia dintre contractele care intră sub incidența literei (b) menționate.

18 Desigur, această dispoziție se pretează la o asemenea interpretare în măsura în care expresia „[până la] expirare” care figurează în cadrul acesteia determină termenul contractelor în cauză și, prin urmare, finalul dispoziției respective poate fi înțeles în sensul că nu permite continuarea acestor contracte dincolo de o durată de 30 de ani de la atribuirea lor.

19 Cu toate acestea, modul de redactare a articolului 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul nr. 1370/2007 nu precizează în mod expres momentul de la care trebuie calculată durata maximă de 30 de ani.

20 În această privință, trebuie arătat, în primul rând, că a interpreta dispoziția respectivă în sensul că momentul de la care trebuie calculată durata maximă de 30 de ani care este prevăzută în aceasta corespunde datei de atribuire a contractului de servicii publice ar însemna ca dispoziția menționată să împiedice contractele vizate de aceasta să aibă o durată mai mare de 30 de ani.

21 Or, pe de o parte, o asemenea interpretare ar putea determina, astfel cum arată Comisia, ca, prin intrarea sa în vigoare, acest regulament să pună capăt retroactiv, la o dată anterioară respectivei intrări în vigoare, unor contracte de servicii publice legal încheiate cu mult înainte de 3 decembrie 1979 și care prevăd o durată de peste 30 de ani, ceea ce ar fi contrar principiului securității juridice.

22 Pe de altă parte, în cazul unor contracte de servicii publice care sunt în curs la intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1370/2007, o asemenea interpretare ar putea conduce la o situație în care perioada de tranziție ar fi minimă sau extrem de redusă, contrar obiectivului articolului 8 din Regulamentul nr. 1370/2007, astfel cum este amintit în considerentul (31) al acestuia, care este de a acorda autorităților competente și operatorilor de serviciu public o perioadă de tranziție adecvată pentru a se adapta la dispozițiile acestui regulament.

23 De asemenea, în astfel de situații, autoritatea competentă care beneficiază de regimul tranzitoriu prevăzut la articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1370/2007 ar putea atribui direct, fără a fi supusă obligațiilor prevăzute la articolul 5 din acest regulament, un contract de servicii publice pentru același serviciu, pentru o durată de zece ani, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din regulamentul respectiv. Acest fapt ar demonstra o incoerență a regimului tranzitoriu prevăzut de Regulamentul nr. 1370/2007.

24 În al doilea rând, articolul 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul nr. 1370/2007 nu poate fi interpretat nici în sensul că durata maximă de 30 de ani începe să curgă din ziua următoare expirării perioadei tranzitorii stabilite la alineatul (2) al articolului 8 din acest regulament. Astfel, trebuie amintit, pe de o parte, că acest alineat (2) este introdus de termenii „[f]ără a aduce atingere alineatului (3)” și, pe de altă parte, că, la începutul acestui alineat (3), se precizează că, în vederea aplicării respectivului alineat (2), nu se ține seama de contractele de servicii publice menționate la literele (a)-(d) ale respectivului alineat (3).

25 De aici rezultă că perioadele de tranziție prevăzute la alineatele (2) și (3) ale articolului 8 din Regulamentul nr. 1370/2007 se aplică independent unele de altele.

26 Având în vedere cele ce precedă, trebuie arătat, în al treilea rând, că, pentru a se păstra efectul util al perioadei de tranziție specifice prevăzute la articolul 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul nr. 1370/2007, durata maximă de 30 ani vizată în această dispoziție trebuie să înceapă să curgă la data intrării în vigoare a aceluiași regulament. O asemenea dată permite de asemenea să se fixeze un ultim termen identic pentru toate contractele aflate încă în curs la expirarea acestei perioade de tranziție, punând pe picior de egalitate autoritățile competente și operatorii economici în cauză.

27 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul nr. 1370/2007 trebuie interpretat în sensul că durata maximă de 30 de ani prevăzută în această dispoziție pentru contractele menționate la articolul 8 alineatul (3) primul paragraf litera (b) din acest regulament începe să curgă la data intrării în vigoare a regulamentului respectiv.

Cu privire la cheltuielile de judecată

28 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

Articolul 8 alineatul (3) al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și (CEE) nr. 1107/70 ale Consiliului trebuie interpretat în sensul că durata maximă de 30 de ani prevăzută în această dispoziție pentru contractele menționate la articolul 8 alineatul (3) primul paragraf litera (b) din acest regulament începe să curgă la data intrării în vigoare a regulamentului respectiv.

Semnături